

«До щеплення потрібно підходити з розумом»

У кожному випадку лікар має вирішити, можна вакцинуватися людині чи ні

Леся ТОКАРЮК

Всесвітня організація охорони здоров'я та Національна академія медичних наук прогнозують, що в Україні у сезоні 2012-2013 циркулюватимуть віруси грипу А(Н3N2), а саме новий штам Вікторія, та новий для України штам вірусу грипу В/Вісконсін/2010. Може також циркулювати вірус грипу АН1N1 (Каліфорнія), але його роль буде другорядною.

Про те, чи насправді грип – важке захворювання і чи потрібно вакцинуватися від нього, ми розмовляли із **Юрієм РАНДЮКОМ**, доцентом кафедри інфекційних хвороб та епідеміології БДМУ.

Страшний не грип, а його ускладнення

– Чи насправді грип такий страшний, як про нього розповідають?

– Можна сказати, що грип – це легке інфекційне захворювання, яке, як правило, закінчується видужанням. Однак є винятки, які називаються ускладненнями. До класичних ускладнень грипу відносяться: пневмонія, тонзиліт, трахеїт, гайморит, фронтит, отит, загострення хронічних запальних процесів серцево-судинної, сечовидільної та нервової систем. Ці ускладнення часто потребують тривалого лікування. Більш небезпечними є ускладнення грипу,

Вакцинація проти грипу

Принцип щеплення полягає в уведенні в організм людини інактивованих (неживих) вірусів сезонного грипу. Набутий в результаті вакцинації імунітет дозволяє пізніше організмові самостійно ефективно протистояти уже активним (живим) вірусам

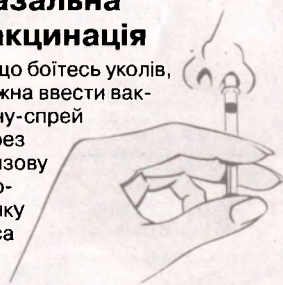
Вакцинація за допомогою шприца

Вакцина вводиться внутрішньом'язово або глибоко під шкіру

Назальна вакцинація

Якщо боїтесь уколів, можна ввести вакцину-спрей через слизову оболонку носа

Чому необхідно проводити вакцинацію?

Оскільки **уникнути грипу** в період епідемії **практично неможливо**, краще дозволити організму "потренуватися" на ослаблених вірусах

Джерело: Міністерство охорони здоров'я України

Імунітет **формується до конкретних штамів грипу**, однак щороку з'являються нові штам

Оскільки при вакцинації вводяться неживі віруси, **імунітет зберігається обмежений час** – до року (тому вакцинуватись варто щороку)

© Ukrainian Media Service

ного болю, болю в очах. Турбує ломота в попереку, крижах, суглобах, м'язовий біль, порушується сон. Вже в перші години температура тіла сягає 39-40 °С, утримується на такому рівні дві-три доби, далі – знижується. На другу добу хвороби з'являється сухий кашель, починає турбувати біль за грудиною, порушується носове дихання. Привертає увагу вигляд обличчя хворого: одутість, білість, учі очі.

змінив свою антигенну структуру, то при зараженні ним знову виникне хвороба. Однак захворювання буде мати легший перебіг, ніж першого разу, або ж взагалі клінічної симптоматики може не бути. Якщо ж людина перенесла грип і впродовж багатьох наступних років не хворіла, й інфікувала-

ся цим же вірусом, який змінив півтіл, напри-

ють і передбачають, які штами вірусу грипу будуть циркулювати у певному регіоні. Причому у різних півкулях, у різних широтах можуть циркулювати різні штами. І залежно від цього постачають різні вакцини. Вакцини, які дозволені до застосування на території України 2012 року, містять антигени АН1N1, АН3N2 і вірусу Вісконсін. Тому щеплення такою вакциною індукує утворення антитіл до всіх трьох штамів вірусу.

Перед вакцинацією обстежтеся

– Кому не можна щеплюватися?

– Ті вакцини, які дозволені в Україні, не є більш небезпечними, ніж більшість лікарських засобів, які ми застосовуємо. Наприклад, «Анальгін», «Левоміцетин», «Лідокаїн», антибіотики пеніцилінової групи набагато небезпечніші, ніж вакцина від грипу, і частіше можуть мати небажані наслідки. І навіть деякі харчі, які містять велику кількість консервантів та барвників, можуть бути набагато небезпечніші, ніж вакцина від грипу.

Реакції на введення вакцини виникають дуже часто.

Це, як правило, підвищення температури, збільшення

Способи профілактики

■ Вживайте якомога більше свіжих овочів та фруктів.

■ Підтримуйте організм регулярними фізичними навантаженнями. Відвідування лазні раз на тиждень очистить організм, дозволить зберегти сили для захисту від вірусів.

■ Під час спалаху грипу уникайте людних місць або носіть маску (кожні дві години змінювати).

білку чи до іншого компонента, який міститься у вакцині, може виникнути алергічна реакція. Хоча, як правило, важких алергічних реакцій, таких як анафілактичний шок, на введення вакцини немає. Можуть викликати судомні реакції на певні компоненти вакцини, утворюватися колоїдні рубці, поверхневі виразки. У багатьох випадках це може бути пов'язано з порушеннями септики, асептики під час введення вакцини, а також з індивідуальними особливостями організму. Тому перед вакцинацією варто обстежитися.

Протипокази щодо введення вакцин – гострий запальний процес на момент щеплення.

серцево-судинної, сечовидільної та нервової систем. Ці ускладнення часто потребують тривалого лікування. Більш небезпечними є ускладнення грипу, які зумовлені самим вірусом: гломерулонефрит, ендокардит, гостра серцева слабкість, гострий менінгоенцефаліт, арахноїдит, набряк мозку і токсичний геморагічний набряк легень, який отримав назву «атипова пневмонія». Ці ускладнення частіше виникають у молодих людей і можуть стати причиною їх інвалідизації чи навіть смерті. Наприклад, внаслідок спричиненого вірусом грипу гломерулонефриту молода людина за кілька років стає пацієнтом «хронічного гемодіалізу» (штучної нирки). А якщо пригадаємо 2009 рік, то в Україні від ускладнень грипу померло більше тисячі людей. Більшість із них були молодого віку.

– Як розпізнати, що це саме грип?

– Захворювання здебільшого починається гостро, з ознобу, відчуття жару, сильного голов-

ти біль за грудиною, порушується носове дихання. Привертає увагу вигляд обличчя хворого: одутлість, блискучі очі.

– Віруси грипу надзвичайно швидко мутують. Чи може бути вакцина панацеєю від захворювання?

– І справді, віруси грипу дуже швидко мутують. Наприклад, 2009 року міг циркулювати вірус з однією антигенною будовою, 2010 року – вже інша будова антигену. А 2013 року може вже повністю змінитися антигенна структура, тобто з одного підтипу грип може перейти в інший. Ці зміни відбуваються по спіралі. Приблизно через 50-70 років вірус грипу знову повертається до своєї первинної будови. Тому люди після 70 років на грип хворіють рідко, адже вони впродовж всього свого життя перенесли більшість його можливих мутаційних варіантів, і на кожен цей варіант виробився імунітет.

Наприклад, якщо 2009 року людина хворіла грипом АН1N1, а у наступні роки він частково

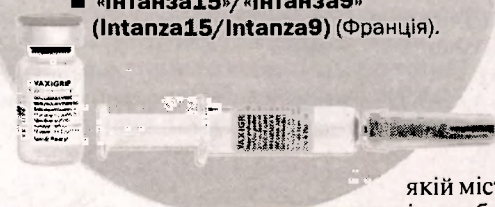
яким же вірусом, який змінив підтип, наприклад, став АН2N1, то обов'язково виникне хвороба, а дже імунна система цей вірус уже не розпізнає.

Щодо вакцин, то панацеї серед медичних препаратів взагалі немає. Однак над створенням вакцин працюють цілі інститути з серйозним обладнанням. Вакцини виробляють провідні країни світу: Франція, Нідерланди, Німеччина, Росія (там залишилася центральна наукова база колишнього СРСР).

Працюють дуже серйозні аналітичні відділи, які аналізу-

Вакцини, дозволені в Україні у сезоні 2012-2013 років

- «Ваксігріп»/Vaxigrip (Франція, Україна).
- «Ваксігріп»/Vaxigrip (Франція).
- «Флюарікс»/Fluarix (Німеччина).
- «Інфлувак»/Influvak (Нідерланди).
- «Інтанза15»/«Інтанза9» (Intanza15/Intanza9) (Франція).

підвищення температури, збільшення лімфатичних вузлів, головний біль, загальне нездужання тощо. Річ у тім, що ми вводимо вакцину, в якій містяться або живі ослаблені організми, які не можуть викликати захворювання, або вбиті мікроорганізми, або їхні частинки. Реакція нашого організму на них є свідченням, що вакцина ефективна і виробляється імунітет. Поствакцинальні ускладнення – це вже проблема, пов'язана з індивідуальними особливостями організму. Наприклад, у людини, яка чутлива до яєчного

білка, введення вакцин – гострий запальний процес на момент щеплення, ВІЛ/СНІД та інші імунodefіцити (імунна система не працює, тому введення вакцини викличе хворобу), тяжкі алергічні реакції, тяжкі захворювання центральної нервової системи (гідроцефалія, судомний синдром, епілепсія), важкі хронічні захворювання у стадії декомпенсації (цироз печінки, важкі захворювання нирок, серцево-судинної системи).

За наявності іншої патології у кожному випадку лікар має вирішити: можна щеплюватися людині чи ні. Щеплюватися потрібно за 4-6 тижнів до початку епідемії. Хоча навіть якщо ви щепилися за десять днів, антитіла встигають виробитися, і це вже є достатнім захистом.

Головне – до щеплення потрібно підходити з розумом, тоді ускладнень не буде. Вакцинацію не можна проводити спонтанно, до неї потрібно готуватися. ■